

De la o vreme, sâstisit de cîtă literatură mediocră (să nu spun proastă) vîd cã se scrie și se publică în jurul meu, am început să citesc cãrți de memorialistică, volume mai vechi ori mai noi, dar care cel puțin îmi aduc mai aproape biografii, preocupări, gînduri și idealuri, într-un cuvînt viață adevărată (desigur lăsînd la o parte încercările afectivă și uneori edulcorată a textelor

În urmă cu vreo două luni d-l Gheorghe Păun, renumitul matematician și de ani buni încoace cunoscut și ca scriitor care are deja o bibliografie (volume de poezie, romane, publicistică) pe cît de bogată tot pe atît de impresionantă, de o originalitate indiscutabilă, academicianul care s-a retras pe Dealul Olarilor din Curtea de Argeș și pe lîngă multele activități pe care le desfășoară cu entuziasm tineresc mai este și fondatorul și redactorul șef al prestigioasei reviste de cultură (Curtea de la Argeș) mi-a făcut onoarea să-mi trimită cartea Privind peste umăr (memorii premature), apărută la Editura Tiparg în 1910.

... eu nu scriu aici o carte de istorie, ci una de memorii, premature și aproximative... o poveste cu mine însumi ca personaj, vanitate și firesc, doar povestea contează" (pag 138) ne spune în cîteva rînduri autorul, pe care pudoarea și bunul simț îl determină să aibă în tot locul o anume decență în prezentarea faptelor, evenimentelor, întâmplărilor de pe canavaua unei biografii aparent nespectaculoase, însă marcată de anume semnificații, semnificații ce se dezvăluie lectorului după parcurgerea ultimei fraze din volum.

Dar de unde vine academicianul, scriitorul și editorul Gheorghe Păun? se pot întrebă mulți, fiindcă cine este și ce statut are astăzi în știința europeană și mondială, ca și în literatura română se știe.

... nu mă alint cînd spun că mă consider țăran, țăran din tată în fiu ... Nu pentru că încă mă pricep să trag cu coasa, ci pentru că știu ce înseamnă a lucra zi-lumină, cu împăcare și firesc, nu pentru că am dus vacile la păscut ., ci pentru că încă mai cred în bine și în rău, în fapta bună, în Biblia pe care am jurat atunci cînd m-am însurat, în fața satului, la biserică, în vorba nu știu cui din vechime care ne sfătuiește să trăim printre oameni ca și cum Dumnezeu ar fi de față" citim în Precuvîntare.

D-l Gheorghe Păun s-a născut și a copilărit într-un sat de munte al județului Argeș, pe numele lui Cicănești, o așezare "răzlețită" de lume, dinafara marilor încrucișări de drumuri și departe de orașe, a avut o copilărie nedeosebită cu nimic de a celorlalți copii, a "prins" pâinea pe cartelă, iluminatul cu lămpi de petrol, transportul, care azi ni se pare arhaic, cu carul cu boi, a prins, așadar, întreaga perioadă a așa-zisului deceniu obsedant: cu formarea abuzivă a cooperativelor de producție (C.A.P.-urile de mai târziu), cu admiterea copiilor în licee și facultăți pe bază de dosar, cu activiști îndoctrinați, cu teama de Securitatea omniprezentă peste tot și celelalte "tare" ale vremii. Prin prisma copilului, a adolescentului și mai târziu chiar a studentului Gheorghe Păun toate sunt prezente în memorii - fără patimă și cu înțelegere celui care și le amintește; toate sunt explicate, analizate și - unde este cazul - criticate subtil, fără mînie proletară, academicianul de azi lăsînd să se înțeleagă, vorba cronicarului, că "nu vremurile sunt sub oameni, ci bietul om sub vremuri.

Perioada copilăriei, cu toate ale ei, este evocată cu multă căldură și cu nostalgie (aci pana scriitorului e pe deplin vizibilă !), după cum cu o anume aură de frumusețe sunt descrise, fie și fugar, figurile bunicilor, ale părinților, ale prietenilor. Urmează, pe o treaptă nouă a biografiei, liceul unde, așisderea, chipuri de colegi și de profesori trec, aidoma unor umbre prin fața memorialistului - fiecare cu virtuțile lui, fiecare cu cîte o amintire lăsată în memoria și sufletul viitorului matematician și academician.

Anii de facultate, avatarurile meseriei până la găsierea celui mai bun și stabil loc de muncă - la Facultatea de Matematică din București, în preajma unor savanți ca Grigore Moisil, dar mai ales Solomon Marcus, profesorul cu care va participa la elaborarea unor mari proiecte și-și va putea dezvolta deplin capacitățile creatoare, căsătoria, colaborarea cu revista Știință și tehnică, munca de popularizator al unui joc - GO, până atunci aproape necunoscut în România și constituirea unei Federații de GO, după 1990, receptarea evenimentelor din decembrie 1989, apoi peregrinările cu scopuri științifice prin toată lumea, "aventura bioinformatică", experiențele în materie de literatură, constituirea Clubului iubitorilor de Cultură de la Curtea de Argeș, fondarea revistei Curtea de la Argeș și, în fine, "Viața pe Dealul Olarilor" (unde autorul își are locuința, gândește și scrie) - iată, pe scurt, sumarul unui volum de multiplu interes

Un anume capitol, "De-a lungul și de-a latul lumii" (care, el sigur ar fi putut forma cuprinsul unei cărți) este consacrat peregrinărilor prilejuite de ținerea unor conferințe, de participarea la unele proiecte împreună cu mari personalități de pe mapamond, când autorul are ocazia de a-și face noi prieteni, dar și de a observa particularitățile, obiceiurile, ca și monumentele și locurile demne de a fi vizitate. "Sunt - zice d-l Gheorghe Păun -, fără îndoială, un om norocos. Printre altele, pentru că de-a lungul anilor și de-a latul globului am avut de-a face cu o mulțime de oameni de toată isprava, unii nume mari în informatică și matematică, nume celebre chiar, am colaborat cu mulți, m-am împrietenit cu mulți. Privind în urmă pot spune că bogăția unui om constă mai ales în oamenii din juru-i/ familie și prieteni

Fapt rar, aș adăuga eu, într-o vreme a vrajbelor și neînțelegerilor dintre oameni. D-l Gheorghe Păun are, fără îndoială, cultul prieteniei. Și nu doar clamat ori mărturisit într-o carte precum aceasta, ci și în viața de toate zilele, cum atât subsemnatul cât și toți cei care l-au cunoscut pot aduce nenumărate mărturii. La fel, sentimentul de prețuire pentru cei cu care și-a încrucișat pașii, nu numai "de-a lungul și de-a latul lumii", ci și în Argeșul natal sau în oricare alt loc din România transpare cu putere din fiecare pagină. Nu lipsesc, pe de altă parte, nici unele accente critice: "Ce bun ar fi un Moisil acum, la vreme de (post) tranziție, când aproape totul se negociază și tranzacționează, până și în știință, precum într-o lume orweliană, până și istoria științei se rescrie uneori, spre beneficiul unor închipuiți fără obraz și fără operă, care încearcă să-i împingă pe înaintași jos de pe socluri, pentru a se așeza ei în locul lor

Privind peste umăr - este cartea unui destin exemplar și totodată cartea unui om care prin tot ceea ce a făcut/ face întru binele și frumosul obștii, al semenilor și al țării binemerită întrutotul prețuirea noastră. Citiți-o și vă veți convinge!

Articol apărut în *Bucureștiul literar și artistic*, Anul IV, nr. 8 (35), august 2014.